

**GÜNÜMÜZÜN STRATEJİK VE GÜVENLİK ARAŞTIRMA KURUMLARI
ÜZERİNDE BİR İNCELEME VE ÜLKEMİZ AÇISINDAN
SONUÇLAR**

— Araştırma Raporu —(1)
(VIII₂)

Dr. Cengiz OKMAN
İst. Üniv. Siyasal Bilimler
Fakültesi

Önsöz

Yirminci asırda dünya iki büyük savaşla birlikte süratli bir değişim süreci içine girmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın bitimi birçok bakımlardan istikrarsızlıklarla dolu bir dönemin başlangıcını vurgulamıştır. İki dünya savaşı arasındaki dönem bu niteliği ile yeni bir senteze gidişin ifadesi olmuştur. İkinci Dünya Savaşı ise, bu süreci hızlandıran bir dönem noktası olmuştur. İnsanlığın geçirdiği bu son haşin deneyimden sonra, ard arda gelen ve patlamalar şeklinde devam eden bir teknolojik gelişme süreci içerisinde, politik ve askerî süreçlere daha değişik yönlerden yaklaşmak ve bu süreçler üzerinde hakimiyet kurmak zorunlu olmuştur. Bu yöneliş ulusların, daha kalıcı bir istikrara kavuşmada ve teknolojinin çağdaş olanaklarını insanlığın

-
- (1) Bu inceleme yazısı, 1970-74 yılları arasında NYICSS (New York Information Center for Strategic Studies) ve 1982 Eylül-1983 Ekim döneminde IEWSS (Institute for East West Security Studies) adlı kuruluşlarda fiilen katıldığı devamlı, ve 1981 yazında Christian Albrecht University (Kiel FRG)'de ulusal güvenlik konusundaki kısa süreli çalışmalarım sırasındaki deneyim ve izlenimlerime dayanmaktadır. İncelemenin sonunda yer alan kuruluşlar ile ilgili listelerdeki bilgide yine aynı dönemlerdeki araştırmalar sırasında toplanmıştır.

Bu kuruluşların isim ve ilgi alanlarının tesbitinde, bu, ve özellikle New York şehrindeki diğer, kuruluşlarda bulunan özel bilgi fişlerinin (karteks dosyalarının) büyük faydası olmuştur. Yine bu kuruluşların mali kaynakları, adresleri, yayınları ve özel faaliyetleri ile ilgili olarak elde edilen ayrıntılı bilgi ve bunlarla ilgili listeler, yer darlığı nedeniyle bu inceleme yazısının dışında bırakılmıştır.

hayrina kullanma yolunda attığı bir adımdır. Stratejik ve güvenlik araştırma kurumları önümüze bu ortamda çıkmaktadır.

Giriş

Yirminci yüzyılda dünya iki büyük savaşla birlikte çok boyutlu bir değişim süreci içersine girmiştir. Bu değişim sürecinin en büyük özelliği bu dönemde her sahada kaydedilen teknolojik aşamaların birbirini izleyiş süratidir. Teknolojik alandaki bu süratli gelişmeye paralel olarak devletlerin ulusal ve uluslararası sahnelerde güvenlik problemlerine yaklaşımları da devamlı bir değişim göstererek günümüzde gayet karmaşık bir süreç haline gelmiştir. Ulusal ve özellikle uluslararası yönleriyle bu problemlere yaklaşım gittikçe daha ihtisaslaşmış bürokratik birimler ve profesyonel kadrolar ortaya çıkarmıştır. Nükleer çağa da bu dönemde girilmiş ve bu aşama politik-askeri süreci daha da karmaşık bir hale getirmiştir. Ve bu topyekûn oluşum içersinde bireylerin, bu konularla meşgul olan kadrolardan ve genelde hükümetlerinden fiilen kopma, bir boşlukta yüzer hale gelme tehlikesi ortaya çıkmaya başlamıştır. Bireylerin karşılaştığı bu boşluk, bir bakıma, İkinci Dünya Savaşı'nın sona erişi ile birlikte açılan dönemde gittikçe karmaşıklaşan güvenlik konularının ele alınışının yarattığı durumun ifadesidir.

Bu çok yönlü değişim ortamında sadece bireysel etrafında yer alan gelişmelerden soyutlanmakla kalmamışlar, bizzat hükümetler ve daha geniş bir ifade ile icra organları da tüm bölümleri ile çevrelerine uymada gerek duydukları uzmanlıktan yoksun kalır duruma düşmüşlerdir. Böylece bu durum iki yönlü olumsuz bir gelişme zemini hazırlamıştır :

- a) Gittikçe karmaşık boyutlar kazanan güvenlik sorunları ortamında halkların, içinde buldukları politik ve stratejik süreçleri kavrayamaz hale gelmeleri tehlikesi,
- b) Sorumlu icra organlarının kontrol etme zorunda oldukları güvenlik süreçleri üzerinde yeteri kadar hakimiyet kuramama tehlikesi.

Bireyler hesabına, politik-stratejik süreç içersinde «yabancılaşma» ve hükümetler hesabında «işlevsel yetersizlik» şeklinde ifade edilebilecek bu iki yönlü tehlikenin varlığı ve bu gelişmenin gelecekte yaratabileceği muhtemel problemler, ileri toplumlarda derhal dikkatleri çekmiştir. Bunun sonucu, hemen İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda

resmî ve gayri resmî düzeylerde başlatılan geniş çaplı yeniden örgütlenme ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinde kendini göstermiştir. Bu konuda bazı devletler, özellikle ABD, öncülük yapmış ve bu hareket yavaşta olsa gittikçe diğer ülkelere yayılmaya başlamıştır.

Ulusal güvenlik konseylerinin kuruluşu ve devletin çeşitli organlarındaki istihbarat ve araştırma birimleri arasında ve koordinasyonun sağlanması ve geniş çaplı araştırma ve geliştirme örgütlerinin kuruluşu resmî düzeydeki girişimlere örnek olarak gösterilebilir. Bu dönemde asıl dikkati çeken gelişme, resmî sektörün (veya sektörlerin) dışında genel güvenlik sürecinin çeşitli bölümleri üzerinde (politik, askerî, ekonomik) ihtisaslaşmış bağımsız kurumların ortaya çıkışlarında görülür. Akademik sahada bu gelişime ayak uydurmada gecikmemiş ve çeşitli düzeylerdeki öğrenim ve eğitim kurumları da çok geçmeden bünyelerinde gerekli değişimleri yapmaya başlamışlardır. Bazıları çeşitli bölümlerine (fakülte veya enstitü) bu konularda lisans ve lisans üstü düzeylerde dersler koymuşlar, diğerleri başlı başına bağımsız «departman» denen birimler oluşturmuşlardır. Böylece, çok yönlü bir şekilde ulusal düzeyde bu konuların ele alınmaya başlayışından günümüze kadar 40 senelik bir zaman geçmiştir ve bu sürede ulusal güvenlik ve stratejik araştırmalar konularının ele alınışı gayet yaygın bir yüzeyde kurumsallaşarak büyük aşamalar kaydetmiştir.

Stratejik Araştırma ve Eğitim Kurumları :

Yukarıda belirtildiği üzere günümüzde bu sahada yüzlerce kuruluş faaliyette bulunmaktadır. Sadece ABD'de 1970'lerin başlarında bu gibi kuruluşların sayısı (hükümete bağlı olanların dışında) 108'i geçmekte idi. Ve aynı tarihlerde 97 kadar kuruluşta 29 ülkeye dağılmış bulunmaktaydı.

I. ABD KURULUŞLARI VE ANA FAALİYET SAHALARI

Bu kuruluşların faaliyetlerindeki konu-kapsam ve yöntemler açısından gözlenen çeşitlilik bu sahada derin bir ihtisaslaşmanın artık kesinlikle yerleşmiş olduğunu göstermektedir. Bu ihtisaslaşmada o derece ileri gidilmiştir ki, örneğin ABD'de, temelde «ulusal güvenlik» süreci ile uğraşan bu araştırma kurumları, seçtikleri konular ve bu konulara yaklaşımları bakımından kaba bir ayırımla en az 40'ın üstünde guruplara bölünebilir, (ekli şematik listede bunlar sadece faydacı bir yaklaşımla 12 grupta toplanmış bulunmaktadır). Bu şe-

matik listede görüleceği üzere, aslında ulusal güvenlik çerçevesinde yer alan konular, çok ayrıntılı bir düzenleme ile her biri belirli parça (veya parçalar) üzerinde ihtisaslaşmış kurumlar arasında dağılmış bulunmaktadır. Yine şemadaki düzenleme göstermektedir ki, genel olarak aynı guruba düşen kuruluşlar arasında bile konulara yaklaşımlarında nüanslar vardır. Günümüzde ABD'de bu kurumların sayıları şemada (No. 1) belirlenenlerin epey üzerindedir.

Bu kurumların çeşitli ana gruplar içinde (sadece yapay olarak) belirtilen tüm bu faaliyet konularını toplu bir şekilde ifade edecek olursak bunların «harp ve barış süreçleri ile ilgili tüm politik, askerî, ekonomik ve sosyo-psikolojik faktörleri ve bunlara ilişkin konu ve problemleri, iç ve dış politika sahnelerinde tek tek devletler veya uluslararası topluluklar düzeylerinde ele aldıklarını ve bunlara ek olarak, teknolojik, ekonomik, stratejik çerçevelerde çeşitli araştırma ve analizlerde bulduklarını ve sonuç olarak karar organlarına ve kamu oylarına ve diğer ilgili birimlere gerekli bilgi ve desteği sağladıklarını» görüyoruz.

Çalışma Koşul ve Yöntemleri :

Toplumsal ve politik yapılar içersinde genel bir ulusal güvenlik nosyonuna ulaşmada adı geçen kurumların ihtisaslaşmış faaliyetlerinin rolü büyüktür. Ancak bu kurumların örgütlenmeleri ve çalışma koşul ve yöntemlerinde bazı nüanslar göze çarpmaktadır. Burada dikkati çeken bir husus bunların faaliyetlerini sürdürebilmek için dayandıkları malî (ve bazı durumlarda teknik) kaynaklarındaki farklılıktır. Hemen hepsi kâr amacı gütmeyen faaliyette bulunan bu kuruluşların bir kısmı Federal Hükümet ve çeşitli vakıflarca desteklenmektedir (RAND Corporation gibi); diğer bazıları sadece Federal Hükümet (Research Analysis Corporation gibi) tarafından, yahut Federal Hükümet ile çeşitli endüstriyel ve kamu kuruluşlarınca (Policy Research Institute gibi) veya Federal Hükümet ile ilgili bir akademik veya diğer çeşit bir kurum tarafından (Center of Diplomacy and Foreign Policy gibi) desteklenmektedirler; ve diğer bazıları da Federal Hükümet, üniversite, endüstri ve vakıflar kombinasyonu ile desteklenmektedirler (Foreign Policy Research Institute gibi). Bunlar Federal Hükümet'in destek sağladığı çeşitli kombinasyonlara örnektir. Ancak bu sahada faaliyet gösteren kurumların destek sağlama şekilleri bunlarla sınırlı değildir.

Bu kuruluşlar çeşitli vakıflar ve ilgili kurumca (Center for International Studies gibi) ve diğer bazıları da bunlara ek olarak bireysel

bağış ve katkılar ve çeşitli akademik kurumlarca desteklenmektedir (Adlai Stevenson Institute of International Affairs gibi). Bunların yanında üyelerin desteği ve çeşitli bağışlarla faaliyetlerini sürdüren kuruluşlarda bulunmaktadır (çeşitli Army, Navy ve Air Force Associations gibi). Diğer bazıları da tamamen endüstriyel, malî ve çeşitli şirketler ve kolejlerce desteklenmektedir (American Security Council gibi). Ve nihayet, her ne kadar çeşitli yardımlar alırlarsa da, ağırlığı kendi kaynak ve faaliyetlerine dayandıran kuruluşlarda vardır (Institute for East West Security Studies gibi).

Bu kuruluşların destek sağlamada baş vurdukları diğer önemli bir yolda yaptıkları araştırmalar, danışma görevleri ve yayınlarla ortaya çıkmaktadır. İlgili listede belirtildiği üzere bunların bir çoğu devamlı yayınlarda bulunmakta ve bir çoğu da bizzat periyodik çıkarmaktadırlar (bak liste no 2).

Bu kurumların çalışma şekilleri de, aynen destek sağlayışlarında olduğu gibi, çok büyük farklılıklar göstermektedir. «Araştırma» bunların hepsini kapsayan ortak bir işlevdir. Ancak bu işlev uygulamada, periyodik ve devamlı çalışma gurupları oluşturmak, seminerler ve konferanslar düzenlemek, çeşitli eğitim ve öğretim programları yürütmek veya bu yolların birden fazlasına baş vurmak gibi farklı yollarda sürdürülmektedir.

ABD'de bu sahada faaliyette bulunan iki kuruluş üzerinde ayrı ayrı zamanlarda bizzat sürdürdüğümüz incelemeler bu açıdan aydınlatıcı olmaktadır. Bunlar, «Institute for East West Security Studies (Doğu Batı Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü) ve Information Center for Strategic Studies (Stratejik Çalışmalar Enformasyon Merkezi) adlı kuruluşlardır. Her ikisi de New York'ta bulunmakta ve amblemleri «IEWSS» ve «NYICSS» şeklindedir.

IEWSS, çalışmalarını iki yönden oluşturduğu danışmanlar kadrosu ile yürütmektedir. Birinci yöndeki çalışma gurubu Doğu ve Batı Bloku'ndan davet ettiği ve 10-12 ay süre ile çalıştırdığı devamlı elemanlardan oluşmaktadır. Doğu ve Batı güvenliği üzerinde çalışacak üyelerin sayıları 6-8 arasında değişmektedir ve bunlara çalışma dönemi içersinde daha kısa süreli olmak üzere (1-3ay) yine aynı ülkelerden veya bu bloklar içindeki diğer ülkelerden, geçici elemanlar katılmaktadır.

Enstitü temelde Doğu-Batı güvenlik konuları üzerinde çalışmakta ve aynı anda başka bir projeyi başlatmaya karar verdiğinde de (1982-83 dönemindeki Orta Doğu Projesinde olduğu gibi) bu proje ile ilgili

bölgedeki çatışan ülkelerin temsilcilerini davet etmektedir; bunlar, bağlandıkları projenin talî niteliğine uygun bir şekilde daha az sayıdaki elemanlardan oluşan (3-5 gibi) daha ufak bir gurup meydana getirmektedirler. Bu guruplara ek olarak IEWSS, bu çalışmalar süresince yakın çevreden ve/veya uzaktan çeşitli otoriteleri günü birliğine, devamlı bir şekilde davet etmektedir. Bunlar Enstitüdeki devamlı elemanların günlük çalışmalarına katılmakta ve o gün tartışılacak konular üzerinde görüşlerini vermektedirler. Bu toplantılar genellikle sabah saatlerinde yer almaktadır.

Öğleden sonraları ise devamlı gurupların kendilerine (her birine ayrı ayrı konularda) tahsis edilen projeler üzerindeki çalışmalara ayrılmaktadır. Bu elemanlar belirli günlerde ve ortak toplantılar dışında dışarıda her türlü araştırma faaliyetlerini de sürdürmektedirler. Bu bakımdan gerekli olan her türlü kütüphaneye, girme, resmî ve gayri resmî kuruluşlarla temasa geçmek için gerekli koşulları Enstitü hazırlamakta ve gerek duyulan her yere (ülke içinde veya dışında) gitme olanakları sağlanmaktadır. Örneğin 1982-1983 yılında «Doğu Batı Güvenlik Sorunları» üzerinde sürdürülen proje esnasında devamlı çalışma grubuna mensup üyeler İngiltere, İspanya, Macaristan, Batı Almanya gibi ülkelere, bu ülkelerdeki belirli kuruluş ve kişilerle temasa geçmek ve yaptıkları çalışmalar üzerinde görüş alışverişinde bulunmak üzere bu ülkelere yollanmışlardır. Ayrıca yıl boyunca dışardan 50 kadar otorite (bazıları çeşitli defalar olmak üzere) Enstitü faaliyetlerine katılmak üzere günü birliğine gelmişlerdir. Dönem boyunca sürdürülen çalışmalar, sonunda bir kitap halinde yayınlanmıştır. Enstitü bu faaliyetleri sırasında çeşitli iç ve dış resmî ve gayri resmî kuruluşlarla temasa geçmektedir.

NYICSS (New York Information Center for Strategic Studies) faaliyetlerinde devamlı çalışma gurupları oluşturmaktadır. Ancak birçok akademik, endüstriyel, ticarî kuruluşlar ve resmî organlarla gayet sıkı iş birliği halinde bulunmakta ve bu çevrelerden çeşitli otoritelerin bilimsel katkılarını almaktadır. Böylece kabarık bir yayın listesine sahip bulunmakta ve ulusal güvenliğe çeşitli açılardan yaklaşan gayet ilginç yayınlarda bulunmaktadır. Bu kitapları Enstitü'nün amblemi ile yayınlayan yazarlara ise belirli bir ücret ödenmektedir.

Bunların düzeyinde olduğu gibi çok daha değişik düzey, ortam ve kapsamlarda faaliyette bulunan kuruluşlarda bulunmaktadır. Bunlar arasında, örneğin, RAND Corporation çok geniş kapsamlı bir düzeyde çeşitli konularda araştırma faaliyetleri sürdürmektedir. Tayınları ise, raporlar, bültenler başta olmak üzere diğer çeşitleri de kapsar bir şe-

kilde büyük miktarlara ulaşmaktadır. Bu raporlar arasında dağıtım sınırlı ve bazı durumlarda gizlilik derecesinde olanlarda vardır.

Diğer bazı kuruluşlar devamlı üyelere sahip bulunmakta (Army, Navy ve Air Force kuruluşları gibi) ve bunlar konferanslar, seminerler gibi düzenlemeler çerçevesinde gayretlerini birleştirmektedirler. Bu gibi kuruluşlara yapı ve ilgi sahalarına göre çeşitli resmî ve gayri resmî organlar destekte bulunmaktadır.

Tüm bu kuruluşlara faaliyetlerinde bilimsel yönden destek sağlayan diğer bir kaynaktan ulusal güvenlik konularında ihtisaslaşmış 100'ün üzerindeki büyük kütüphanelerdir. Bunların çoğu kuruluşların bizzat kendilerine aittir. Bunların yanı sıra çeşitli kurumlara bağlı olan ve yine ihtisaslaşmış bir şekilde güvenlik temalarını işleyen çeşitli müzelerde bulunmaktadır.

II. DİĞER ÜLKELERDEKİ ULUSAL GÜVENLİK ARAŞTIRMA KURUMLARI

Diğer ülkelere bu açıdan göz atıldığında derhal dikkati önemli bir husus çekmektedir; buda, bu ülkelerde faaliyette bulunan stratejik araştırma kurumlarının azlığı ve ulusal güvenlik konularına yaklaşımlardaki «genelci» tutumdur. «Genelci tutumla» kastedilen bunların ABD'deki kuruluşlarda görüldüğü kadar ihtisaslaşmaya gitmemiş oluşlarıdır. Bunda sayılarının azlığı da önemli bir etken olmakta ve bu sahaya yönelen kuruluşlar doğal (ve belki de zorunlu olarak) çeşitli konularla ilgilenmek zorunda kalmaktadırlar. Ve bu kuruluşların büyük bir kısmı daha çok «dış politika ve uluslararası ilişkiler» konularına eğilmektedirler. Böylece bu ülkelerde ulusal güvenlik nosyonuna yaklaşmaya çok genelde kalmakta ya da belirli bir yönü ağır basan bir şekilde tamamlanmaktadır.

Bu gün bu sahada araştırmalarda bulunan ülkelerin sayısı 100'ü aşmıştır. Bunların belli başlıları ilgi sahaları ile birlikte 3 nolu listede gösterilmektedir. Bu listede yer alan kurumların ilgi alanları epey çeşitlilik göstermektedir. Buna rağmen pratik amaçlarla bunları aşağıdaki genel gruplar içinde ifade etmek mümkündür :

<i>Genel ilgi alanları :</i>	<u><i>Toplam içindeki pay</i></u>	
1. Tek bir devletin, veya bölgenin güvenliği ve stratejik sorunları		%27
2. Uluslararası politika:		
a) Belirli devlet politikaları ve uluslararası ilişkiler	%17	
b) Ulusal güvenlik, uluslararası ilişkiler, askeri strateji	% 4	%26
c) Dış politika, uluslararası ilişkiler	% 5	
3. Strateji :		
a) Temel konular	% 3	% 6
b) Belirli devletlerin stratejik doktrinleri	% 2	
c) Çok yönlü stratejik yaklaşım	% 1	
4. Çok yönlü yaklaşımlar: (Çatışma, barış, ekonomik ve sosyal gelişmeler, silahsızlanma, kamu oyu vs. birlikte)		%14
5. Sınırlı yaklaşımlar: (askerin rolü, silahsızlanma, hukuk, insan gücü, kuruluşlar, barış ve insan hakları - teker teker)		%27

Tablo: Dünyadaki belli başlı güvenlik araştırma kuruluşlarının genel ilgi alanları⁽²⁾.

Yukarıdaki tablodan'da anlaşılacağı üzere dünyanın çeşitli ülkelerindeki güvenlik araştırmaları ile ilgili kuruluşların, «stratejik» ve «çok yönlü konulara» yaklaşımlarda bulunanların sayıları genel toplam içerisinde düşük kalmaktadır (%20).

ABD dışında, diğer yerlerdeki kuruluşlarda dikkati çeken diğer bir hususta malî destek açısından ilgili hükümetlerin artan payında ken-

(2) Bu rakamlar bu kuruluşlarla ilgili olarak düzenlenen listelerin, toplama, bölme ve orantı kurma gibi basit matematiksel yöntemlerle değerlendirilmeleri sonucu elde edilmiştir.

dini göstermektedir. Bu kuruluşları temel destek kaynakları açısından sınıflandıracak olursak ortaya çıkan tablo şöyledir :

1. Hükümetler (ve bazılarında ek olarak bağışlar) ...	%40
2. İlgili kurumun öz kaynakları	%26
3. Serbest bağış, aidat ve vakıflar	%18
4. İlgili kurumun öz kaynakları ve çeşitli vakıflar	%14
5. Diğerleri (kilise ve birlikler)	% 2

Tablo : Kuruluşların destek kaynakları.

Bunlar içersinde hükümet payının en fazla olduğu ülke İsveç'tir. Burada 6 kadar kuruluşun tamamında ana destek kaynağı hükümet olmaktadır. Bunu, bu gibi kuruluşların sayılarının az olduğu Doğu Avrupa ülkeleri izlemektedir. Ancak Doğu Avrupa'daki kuruluşların genel eğilimi askerî ve stratejik konulardan ziyade, silahların kontrolü ve silahsızlanma başta olmak üzere genel politika düzeylerinde göze çarpmaktadır. Hukukî yaklaşım havası bu kurumlarda hakim bulunmaktadır.

Ulusal güvenlik ve stratejik araştırma konuları üzerine eğilişte, yukarıda belirtilen 29 kadar ülke arasında İngiltere'deki kuruluşlar dikkati öncelikle çekmektedir. ABD'dekine nisbeten sayıları azda olsa (11 kadar), İngiliz ulusal güvenlik araştırma kurumları bu sahada olması gereken çağdaş bir anlayış ve etkinlikte bulunmaktadırlar. Bunlardan «International Institute for Strategic Studies» (Londra) ülkemizde de yakından tanınmaktadır. Bu enstitünün yayınladığı Adelphi Papers (yılıda 6 tane kadar) dünyadaki politik ve stratejik gelişmeleri olduğu kadar stratejik açıdan her çeşit ekonomik konuyu da ustalıkla ele alan ve kitapçıklar (pamphlets) halinde yayınlanan, bir periyodiktir. Her kitapçık (bazan 2 veya 3 sayısı birden) ayrı bir yazar tarafından Enstitü adına hazırlanmaktadır. Yine aynı Enstitü tarafından «Survival» adlı bir dergi yayınlanmaktadır. İki ayda bir yayınlanan Survival, çeşitli yazarlarca genel stratejik görüşmeleri, toplantıları, anlaşmaları ve karşılıklı kararları özetle nakletmekte ve son sayfalarında, yeni çıkan belirli kitaplar hakkında özet bilgi vermektedir. Bunlardan başka yıllık olarak «Military Balance» ve «Strategic Survey» adlı iki devamlı yayını daha bulunmaktadır: bunlardan birincisi, global düzeyde yıllık genel stratejik değerlendirmeler yapmakta ikincisi ise çeşitli bölgelerde o yılın sadece önemli konularını daha ayrıntılı bir şekilde ele almaktadır. Bu Enstitü, bunların dışında, nadiren de olsa

kitaplar yayınlamaktadır. Listede (no. 3) belirtilen diğer İngiliz kuruluşları da kendi ilgi ve ihtisas sahaları çerçevesinde çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadırlar.

İngiltere'den sonra ulusal güvenlik araştırmaları konusunda nisbeten ağırlığı olan diğer ülkeler, sırasıyla, Almanya, Japonya, Avustralya, İsveç olmaktadır. Bunları ikinci derecede Fransa, Kanada, Avusturya, İsviçre, Danimarka, Hollanda, Norveç gibi ülkeler izlemektedir.

Yayımlar tüm bu kuruluşların faaliyetlerinde önemli bir yer tutar. Bu hem araştırma ve aydınlatma işlevlerinin zorunlu bir parçası olmakta ve hem de faaliyetlerinde bir gelir kaynağı olmaktadır. Dünya çapında bu kuruluşların yayınlarına göz atılırsa askerî ve askerî yönden stratejik araştırmaların daha çok ABD'de yaygın olduğu görülmektedir. Bu ülkedeki genel uygulama, ulusal güvenlik kuruluşlarının ihtisaslaşma ve faaliyetlerinin etkinliğinde sosyo-kültürel tabanın önemli bir rol oynadığını ve bu tabanın oluşmasında da üniversitelerin büyük paylarının olduğunu göstermektedir. Gerçekten de sosyal bilimler sahasında çeşitli dallarda öğrenim yapan hemen tüm üniversitelerde en azından bir tanıtım niteliğinde «uluslararası ilişkiler» dersi bulunmakta ve çoğunda da bunun yanısıra ilgili bazı destekleyici konular bulunmaktadır. Bu genel durumdur. Özelde ise, bir çok üniversite de «uluslararası ilişkiler» ayrı bir departman halinde bulunmakta ve buna paralel olarak ayrıca «ulusal güvenlik» departmanları da kendi açılarından çalışmalarını sürdürmektedirler. Bu departmanlarda çalışmalarını sürdüren öğrenciler (ki bunlar arasında her meslekten kişiler bulunmaktadır) karşılıklı olarak dersler alabildikleri gibi, aynı üniversitenin başka bölümlerinden (veya başka üniversitelerden) derslerde alabilmektedir. İşte bu bölümlerden ders alarak mezun olan bireylerin ve çeşitli kurumlarca yayınlanan kitap ve periyodiklerin bulunduğu ortamda, doğal olarak stratejik ve güvenlik araştırmaları için uygun koşullar yaratılmış olmaktadır.

Bu gün Avrupa kamu oyunda güvenlik konularında çok genelde olsa bir nosyon oluşturmak ve bu açıdan kitleleri bilinçli düşünmeye sevk etmek amacıyla bazı faaliyetler başlatılmış bulunmaktadır. Almanya'nın Kiel şehrinde 1981 yazında, Christian Albrecht Üniversitesi'nin, NYICSS (New York Stratejik Araştırmalar Enformasyon Merkezi) ile işbirliği ile ve bu merkezin teknik yardımı ile başlattığı (ve halen devam eden) yaz seminerleri bu yönden girişimlere bir örnektir. Bizzat yaptığımız incelemelere göre, bu üniversite bazı vakıfların malî katkıları, bölgenin (Schleswig Holstein) Kültür Bakanlığının da genel desteği ile NYICSS'in tecrübe ve personel bulma konusundaki

yardımlarından da faydalanarak her sene yaz aylarında (genellikle temmuz sonların başlamak suretiyle) bir ay kadar süreli seminerler düzenlemektedir. Çeşitli defalar bizzat katılarak izlediğimiz bu seminerlere Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden 20-25 kadar aday katılmakta ve bunlara Kiel'de Almanların da katılmaları ile toplam mevcudu 30-35'e kadar çıkmaktadır. Seminerler ulusal güvenlik sahasına giren temel konuların günlük programlar çerçevesinde birer birer ele alınmaları şeklinde sürdürülmektedir. Katılan adaylar her konu ile ilgili olarak çalışma guruplarına bölünmekte ve her gurup kendilerine ayrılan konuda birer rapor hazırlamakta ve tüm guruplar öğleden sonraki oturumlarda bu raporların üzerinde sürdürülen genel tartışmalara katılmaktadırlar.

Bu bir aylık seminer süresince belirli günlerde (genellikle öğleden sonraları) çeşitli askerî tesislere, kara ve deniz üstlerine, kumanda kontrol merkezlerine ve diğer benzeri yerlere geziler tertiplenmektedir. Bu seminerlere katılanlarda aranan temel koşul, belirli bir üniversiteden mezun olmuş bulunmaktır; bu bakımdan bu konularda deneyim ve bilgi sahibi olmakta gerekli değildir. Böylece çeşitli eğitim nosyonlarına sahip kişilerin, başlangıç niteliğinde bu konular çerçevesinde bir araya getirilmeleri ve güvenlik konularına genel bir bakış nosyonuna kavuşturulmalarına çalışılmaktadır.

Ülkemiz bu alandaki çalışma ve gelişmelere ayak uydurmada epey geri kalmış bulunmaktadır. Diğer bir deyişle ülkemizin, ulusal güvenlik nosyonuna ve stratejik süreç çerçevesindeki temel konulara yaklaşmada bu güne kadar kaydetmiş bulunduğu mesafe, diğer tüm konulara (bilimsel ve uygulamalı yönlerden) yapılmakta olan yaklaşımların gerisinde kalmaktadır. Bu gün ülkemizde, ulusal güvenlik genel sahasına, belirli bir açıdan yaklaşmak şeklinde de olsa, yönelmeye çalışılan 1974 senesinde kurulmuş bir enstitü vardır. Bu, merkezi Ankara'da bulunan «Dış Politika Enstitüsü'dür». Enstitü'nün dış politika konularına, Türkiye ile ilgili olarak her açıdan (bölge ve konu olarak) ve dünya sahnesinde üst düzeydeki politik ve genel stratejik açılardan yaklaşmaktadır. Kâr amacı gütmeyen kendi kaynaklarına dayanarak faaliyette bulunan Dış Politika Enstitüsü, ilgi alanı çerçevesinde ülke içinde ve dışında çeşitli kurumlar ve otoriteler ile bağlantılı olarak çalışmakta ve bunların faaliyetlerini ülkemizde koordine etmektedir. Bunlar arasında, örneğin, Londra'daki IISS (Uluslararası Stratejik Araştırmalar Enstitüsü) ve New York'taki IEWSS (Doğu Batı Güvenlik Araştırmaları Enstitüsü) kurumlarla ortak projelere katılmakta, çeşitli konferans ve seminerlere katkıda bulunmaktadır. Yurt içinde de

enstitü, çeşitli eğitim kurumları ve devlet organları arasında, dış politikanın temel konuları ve Türkiye'nin güvenliği üzerindeki çalışma ve gayretleri koordine edici bir rol oynamakta ve bu doğrultuda seminer ve konferanslar gibi çeşitli faaliyetlere katılmakta ve/veya bu gibi faaliyetlere ön ayak olmaktadır.

Bunun dışında, merkezi İstanbul'da olan ve Türkiye'nin siyasi ve sosyal meseleleri üzerinde araştırmalar yapmayı, araştırma sonuçlarını kamu oyuna ve ilgili makamlara duyurmayı ve meselelerin çözümünde yardımcı olmayı gaye edinen «Siyasi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı» (SİSAV) bulunmaktadır. Bu vakıf, aynen kendilerinin ifadesi ile, «bu gayeye ulaşmak için yurt içinde ve yurt dışında araştırmalar yaptırabilmekte, seminerler, konferanslar ve toplantılar düzenleyebilmekte, başka kişi ve kuruluşlarca düzenlenen, gayeye uygun toplantılara katılmaktadır.» Bu amaçla çeşitli yayınlarda bulunmakta, gayesine giren dallarda ilmi araştırma yapanlara burs verebilmekte veya başka yardımlarda bulunabilmektedir.

Bu sahada akademik taban ise, ülkemizde hâlâ oluşum aşamasındadır. Ve olduğu kadarıyla da belirli fakültelerde uluslararası ilişkiler (veya uluslararası politika) dersleri çerçevesinde genel yaklaşımlarla sınırlı kalmaktadır. Bu dersleri destekleyici ve bu yönde nosyon genişletici derslerde sayı ve kapsam olarak çok sınırlıdır. Stratejik nosyona yönelik ise bu çalışmalardan tamamen soyutlanmıştır. Bir oluşum olarak ve devlet sistemi içersinde diğer süreçlerle (siyasi, ekonomik ve sosyo-psikolojik gelişmelerle) etkileşim halinde stratejik sürecin ele alınması, dış ve iç politikaların bu açılardan geliştirilecek konseptler çerçevesinde ele almış halen, sadece sınırlı çevrelerde ve başlangıca yönelik bir girişim halindedir. Durum böyle olunca ulusal güvenlik nosyonuna yönelik çalışmaları başlatıp sürdürmek daha sonraki aşamalarda düşünülebilecek bir iş olmaktadır.

Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, 1976 yılından itibaren Deniz Harp Okulu bünyesinde başlatılan program bu sahada bir potansiyel vaad eder görünmektedir. Deniz Harp Okulu'nda «Uluslararası İlişkiler» dalı çerçevesindeki dersler toplu bir şekilde değerlendirildiğinde amacın, stratejik bir akış konsepti çerçevesinde devletin dış politika yönelişlerinin, bir ulusal güvenlik anlayışı doğrultusunda devlet sistemlerinin iç ve dış gelişmelere uyum sağlayışının öğrencilere anlatılması ve bu konuda belirli bir nosyona sahip olmalarının sağlanması olduğu görülmektedir. Dört yıllık eğitim programı süresince diğer mesleki derslere ek olarak, sadece stratejik ve ulusal güvenlik nosyonunu geliştirici konular şu başlıklar altında kısaca özetlenebilir:

- a) Strateji (Topyekûn ve genel düzeyleri ile devletin tüm kademelerindeki plânlı faaliyetleri içerir şekilde, sivil ve askerî yönleriyle),
- b) Ulusal Güvenlik (Devletin, politik, ekonomik, askerî ve sosyopsikolojik güç sahalarına yönelişi),
- c) Jeopolitik-Jeostrateji,
- d) Plânlama (Stratejik düzeyden aşağı kadar görevlerin tesbit ve plânlanması),
- e) Sivil-asker ilişkileri),
- f) Uluslararası kuruluşlar ve askerî andlaşmalar.

Bunları destekleyici nitelikteki derslerin bazıları da şunlar olacaktır :

- g) Türk Komşu Devlet İlişkileri,
- h) Türk Süper Devlet İlişkileri,
- k) Siyasî Tarih; 1. Harp tarihi,
- m) Mukayeseli Devletler İdaresi,
- n) Devletler Hukuku,
- o) Deniz Hukuku ve benzeri dersler.

Eğitim ve öğretim elemanı ve ders materyali giib açılardan ülkemize has bazı sınırlamalarla karşı karşıya bulunmasına rağmen, Deniz Harp Okulu'ndaki bu program hiç olmazsa şekil olarak, ülkemiz koşulları altmda «stratejik ve güvenlik nosyonuna» çağdaş anlamda en uygun program olmaktadır. Özellikle temelde lisans düzeyinde eğitim yapan bir askerî kuruluş oluşu da göz önüne alınacak olursa, bu programın fazlasıyla yeterli olduğu anlaşılacaktır.

Ancak bu sahadaki çalışmaların bir lisans düzeyindeki bir eğitim programı ile sınırlandırılması ve böyle bir sorumluluğun da temel faaliyet sahası daha başka yönlerde olan bir kuruma bırakılması ve başka (özellikle sivil) kurumların bu gelişimin dışında kalması çağdaş anlayış ve gelişmelere uygun bir durum olmayacaktır. Bu bakımdan bu gibi programların mutlaka sivil eğitim kurumlarından da aktarılması gerekecektir. Zira bu açıdan ileride temel politik sorumluluk sivil kadroların elinde bulunacaktır. Ancak, bir devletin güvenliği ile ilgili ka-

rarlar alma, iç ve dış politikanın temel bölümleri çerçevesinde stratejik plânlar oluşturma ve uygulama durumunda olan sivil kadrolarında (hiç olmazsa belli bir kısmının) yukarıda belirtilen konularda akademik eğitim görmemiş olması büyük bir dezavantajdır. Ve yine politik ve idarî kadroların etrafında, yazımızın daha başlangıcında yabancı ülkelere referansla belirttiğimiz çeşitli kuruluşların bulunmaması bu dezavantajın boyutlarını daha da büyütecektir. Bu gibi kuruluşların ülkemiz açısından önemi bizzat bunların temel işlevlerinde kendini göstermektedir. Bu işlevleri kısaca şöyle özetleyebiliriz :

1 — Devletin iç ve dış politik kararlarının alınışında şu yönlerden katkılarda bulunmak :

- Her düzeydeki icra organları için çeşitli koşul ve durumlarda gerekli olabilecek ihtisaslaşmış bilginin temini;
- Özellikle icra organları için (ve yerine göre yasama organlarına ve diğer özel ve yarı resmî kurumlara) gerekli olabilecek personel eğitimine belirli aşama ve boyutlarda katkıda bulunmak;
- Çeşitli hükümet birimleri ile ortak projeler geliştirmek, ve/veya çeşitli projeleri bizzat yüklenmek;

2 — Kamu oyunun pozitif yönlendirilişine katkıda bulunmak. Bu açıdan :

- Her meslek sahasından ve çeşitli eğitim ve bilgi düzeylerinden bireylere hitap edebilecek sınıflandırılmış bilgilerin topluma sistemli bir şekilde aktarılması;
- Toplumsal ve siyasî süreçlerin çok karmaşık bir hal aldığı ve dış politika ve güvenlik konularının uzmanlık faaliyet sahaları içersinde adeta normal vatandaşlardan soyutlanırcasına sisli perdeler arkasına itildiği günümüz ortamında halkı aydınlatmak ve bununla bağlantılı olarak;
- Genel bir strateji ve güvenlik nosyonu üzerinde işleyerek bu açıdan toplumda kültürel bir taban oluşturmak ve bu surette;
- Bu sahadaki konuları ve yürütme faaliyetlerini vatandaşların nisbeten anlayabileceği bir çerçeveye sokmak sureti ile bireyler ile hükümetler arasındaki psikolojik boşluğu doldurmak ve buna bağlı olarak;

- Halkın, hükümetlerin (ve dolayısıyla devletin) hedeflerini, nedenlerini anlayarak bilinçli bir şekilde bu hedefleri elde etmeye yönelik politika, plân ve programları desteklemelerine katkıda bulunmak ve dolayısıyla;
- Halkın, devletin hedef ve nedenlerine katılma irade ve azminin artmasına katkıda bulunmak suretiyle genel moralin rasyonel ve demokratik yöntemlerle yükseltilmesinde rol oynamak.

Bu açıklamaları tekrar, ancak özlü bir şekilde ifade etmek gerekirse, bu gibi kuruluşların sosyo-politik sistemi bir çok yönlerden bütünlüştürücü bir rol oynadığını görmekteyiz. Bunlar ulusal sistem içinde bilgi akış kanallarının önemli bir bölümünü oluşturmakta ve bu nitelikleriyle bir bakıma devlet organizmasının besleyici ve yaşamsal damarlarını meydana getirmektedirler. Bunların bir devlet sistemi içerisindeki nitel ve nicel dağılımları ve üstlendikleri görevlerin kapsam ve boyutları söz konusu devletin sosyo-politik açıdan istikrara ulaşmasında önemli rol oynayacaktır.

İşte ülkemiz açısından bu çeşit kuruluşlara verilecek önemin anlamı bu açıdan değerlendirilmelidir. Bu sahada başlatılacak ve gittikçe artan boyutlarda sürdürülecek araştırma faaliyetlerinin, ülkemizin ana güç sahalarının en etkin bir şekilde değerlendirilip ulusal hedefler doğrultusunda yönlendirilmesinde önemli yeri olacaktır.

III. LİSTELER

Liste 1. ABD'de Stratejik ve Güvenlik Araştırma Kurumları :

Gurup I. Askerî teknik, savunma ve stratejik ağırlıklı konulara eğilenler :

Konular :

- a) Stratejik konular,
- b) Askerî araştırma ve geliştirme etkinliği,
- c) Sovyet denizcilik politikası,
- d) Batı Avrupa'nın stratejik durumu,
- e) Sovyet Doğu Avrupa ilişkileri.

Kuruluşlar :

1. Center for Strategic and International Relations,
2. Mitre Corporation,
3. Stanford Research Institute,
4. Strategic Studies Department,
5. Systems Research Department,
6. US Army Association,
7. West Point Museum.

Gurup II. Ulusal güvenlik ve bu yönden Dış Politika ağırlıklı konulara yönelenler :

Konular :

- a) Ulusal güvenlik ve uluslararası düzen,
- b) Ulusal güvenlik konularında Federal Hükümete etkili objektif öneri ve analizler,
- c) Dış ve savunma politikalarında karar alışı,
- d) Savunma Bakanlığı, diğer ilgili organlar ve endüstriyel kuruluşlara bilgi ve danışmanlık,
- e) Analitik yöntemlerin geliştirilmesi ve uzun vadeli problemlere uygulanışı.

Kuruluşlar :

1. Hudson Institute,
2. Institute for American Strategy,
3. Institute for Defense Analysis,
4. Mershan Center for Education in National Security,
5. National Security Industrial Association,
6. Office of International Studies,
7. RAND Corporation,
8. Research Analysis Corporation.

Gurup III. Kamu politikası, politik, ekonomik, sosyal açılarından yaklaşım :

Konular :

- a) ABD ve diğer ülkelerde kamu politikasının çeşitli yönleri ve politik, sosyal, ekonomik gelişme,
- b) Kamu politikalarının temelindeki iç ve dış konular,
- c) Demokratik toplumların sosyal, ekonomik ve politik yönleri ve çeşitli kurumların bireyler üzerindeki etkileri,
- d) Dış politikanın çeşitli ülkelerde alt koşulları,
- e) Örgütsel, idarî ve politik davranışlar ve problemler.

Kuruluşlar :

1. Adlai Stevenson Institute of International Affairs,
2. Center for Policy Study,
3. Institute for Policy Studies,
4. Centre for Study of Democratic Institutions,
5. Brookings Institution,
6. Policy Research Institute,
7. Political Data Program.

Gurup IV. Uluslararası ilişkiler ve dış politikaya çeşitli yaklaşımlar :

Konular :

- a) Dış politikanın çeşitli yön ve problemleri,
- b) Bu konularda eğitim,
- c) Irk ilişkileri, elit guruplar ve kararlarda rolleri,
- d) Özel sahaların incelenişi,
- e) Ülkelerin sosyal, ekonomik, politik ve askerî örgütlenme ve durumlarının analizi,
- f) Uluslararası sosyal problemler, iletişim ve kültürel bağlantılar.

Kuruluşlar :

- 1....5. Center for International Affairs (aynı ad altında 5 ayrı şehirde birbirinden bağımsız 5 kurum),
6. Center of Diplomacy and Foreign Policy,
7. Center of International Race Relations,
8. World Peace Foundation,
9. Documentation Center on International Relations,
10. Foreign Area Study Group,
11. Foreign Policy Association,
12. Foreign Policy Research Institute,
13. Foundation for Foreign Affairs,
- 14..18. Institute of International Relations (çeşitli şehirlerde aynı adlı 5 kuruluş),
19. International Relations Program,
20. International Research Program.

Gurup V. Uluslararası örgütlenme ve kuruluşlar üzerine ağırlık veren yaklaşımlar :

Konular :

- a) Uluslararası örgütlenme ve barışın korunması,
- b) Birleşmiş Milletler başta olmak üzere çeşitli kuruluşların analizi.

Kuruluşlar :

1. Research Program on International Organizations,
2. Research Program on United Nations and World Affairs.

Gurup VI. Ekonomik, malî, ticarî ve sosyal yaklaşım ağırlıklı olanlar :

Konular :

- a) Şehirleşme ve geliştirme : gelişmekte olan dünya ülkelerine ağırlık,

- b) Sosyal bilimler açısından uluslararası problemler : disiplinler arası kuramsal ve deneysel çalışmalar (kültürler arası ilişkiler, iletişim, yabancı kültüre uyum ve deniz aşırı programların etkinliği konuları),
- c) Gelişen ülkeler üzerinde kuramsal ve uygulamalı araştırmalar : saha çalışmaları,
- d) Gelişen ülkelerde ekonomik, sosyal, politik değişme.

Kuruluşlar :

1. Center for Comparative Studies in Technological Development and Social Change,
2. Center for Research in Social Systems,
3. Center for Research on Economic Development,
4. Center for Research on International Development,
5. Social Science Foundation,
6. International Research Institute,
7. International Development Center,
8. Human Resources Research Organization.

Gurup VII. Ulusal güvenlik problemlerine özel faaliyet sahaları düzeyinde yaklaşımlar :

Konular :

- a) Ulusal güvenliğe hava-uzay teknolojisi ve hava-uzay gücü açısından yaklaşım,
- b) Endüstriyel, malî ve iş kuruluşları, kolejler ve diğer destekçi birimler gurubu,
- c) Amerikan Hava Kuvvetleri tarihi,
- d) Askerî sanat ve her özel bölümle ilgili meslekî yaklaşımlar,
- e) Her yönüyle deniz,
- f) Endüstriyel hazırlık durumu ve endüstriyel kesimin, çeşitli ana savunma birimlerinin politika ve programları üzerinde bilgi sahibi olmalarını sağlamak,

- g) Menajman yolu uygulaması ile ulusal kaynakların kullanım etkinlik ve verimliliğini artırma,
- h) İkmal problemleri,
- k) Askerî yardım konuları,
- l) Ulaşım, askerî ve endüstriyel geliştirme,
- m) Malî denge.

Kuruluşlar :

1. Air Force Association,
2. American Security Council,
3. Air Force Historical Foundation,
4. Marine Corps Association,
5. National Guard Association of the US,
6. Marine Corps Association,
7. Naval Historian Foundation,
8. Navy League of the US.

Gurup VIII. Çatışma çözümüne kuramsal politik-askeri ve hukukî yaklaşımlar :

Konular :

- a) Harp ve barış,
- b) Uluslararası çatışma ve çatışma çözümü,
- c) İttifaklar,
- d) Uluslararası örgütler,
- e) Silahsızlanma ve silahların kontrolü,
- f) Gurup çatışma kuramları,
- g) Şiddet ve kontrolü.

Kuruluşlar :

1. Center for International Security and Conflict Studies,
2. Center for Research on Conflict Resolution,
3. Center for Research on Social Behaviour,
4. Center for Study of Violence,
5. Center for Peace Research,
6. Institute for International Order,
7. Stanford Studies in International Conflict and Integration,
8. American Military Institute,
9. American Ordnance, Association,

10. US Naval Institute,
11. Armed Forces Communications and Electronics Association,
12. Council of Defence and Space Industry Association,
13. Armed Forces Management Association,
14. Defense Supply Association,
15. Military Assistance Institute,
16. National Defense Transportation Institute,
17. Army Finance Association,
18. Association of the UE Army,
19. Research Analysis Program,
20. Center for Naval Analysis,
21. Council of Defense and Space Industry Association.

Gurup IX. Harp ve Barış, silahsızlanma konuları :

Konular :

- a) Harbin ortadan kaldırılması yolları,
- b) Harp ve barışın sosyal, dini, politik görüşler ve Amerikan kararlarını etkileyen faktörler açısından incelenişi,
- c) Silahların kontrol ve azaltılışının çok yönlü sonuçları,
- d) Feza ve deniz dibi silahlarının kontrolü.

Kuruluşlar :

1. Carnegie Endowment for International Peace,
2. Center for Peace Research,
3. Center for the Study of Teaching About Peace and War,
4. Hoover Institute on War, Revolution and Peace,
5. Office of International Studies,
6. Peace Research Society,
7. Research on the International Economics of Disarmament and Arms Control.

Gurup X. Hukukî ağırlıklı olanlar :

Konular :

- a) Hususî ve uluslararası hukuk,
- b) Uluslararası hukuk ve örgütlenme, dış politika, silahların kontrolü,
- c) Gelişen ülkelerde toplu girişimler, gelişim maliyesi ve dış yatırımların hukukî yönleri,

- d) Uluslararası politikanın hukukî yönleri,
- e) Anlaşmalar ve ilgili anlaşmazlıklar,
- f) Dış ticaret.

Kuruluşlar :

1. Institute of International Law,
2. Institute of World Policy,
3. International Legal Research Program,
4. International Legal Studies Program,
5. Judge Advocates Association,
6. World Law Fund,
7. Institute for International and Foreign Trade Law.

Gurup XI. Belirli sahalara daha fazla ağırlık vererek ulusal güvenliğe yaklaşanlar :

Konular :

- a) Afrika ve Güneydoğu Asya'nın tarih verileri, bölgeden seçilmiş materyalin tercümesi,
- b) Güneybatı Asya, Çin, Güney Asya, Latin Amerika, Batı Afrika ve Sovyetler Birliği,
- c) Gelişen ülkelerin modernizasyonu,
- d) Silahsızlanma ve silahların kontrolü,
- e) Gelişen ülkeler, komünist devletler ve Amerikan dış savunma politikaları,
- f) ABD-Çin-SSCB ilişkileri,
- g) Amerikan dış ve askerî politikası tarihi ve güncel problemleri.

Kuruluşlar :

1. Center for International Studies,
2. Massachusetts Institute of Technology,
3. Center for Advanced International Studies,
4. Research Institute on the Sino-Soviet Bloc,
5. Institute for Sino-Soviet Studies,
6. Center for the Study of American Foreign and Military Policy,
7. Washington Center of Foreign Policy Research,
8. Institute for East West Security Studies.

Grup XII. Eğitim ve genel yönelişi olanlar :

Konular :

- a) Uluslararası ve mukayeseli eğitim,
- b) Kültürlerarası öğrenim ve eğitim,
- c) Gelişen ülkelerde yaratıcılık,
- d) Uluslararası ilişkiler kuramı,
- e) Sivil asker ilişkileri,
- f) Uluslararası kuruluşlar,
- g) Ulusal güvenlik politikası,
- h) Mukayeseli politika,
- k) Diğer ilgili konular.

Kuruluşlar :

1. Stanford International Development,
2. Institute for International Studies in Education,
3. Institute of War and Peace Studies,
4. New York Information Center for Strategic Studies.

Liste 2. Belli Başlı Periyodikler (ABD)

- Aerospace Historian
- Aerospace International
- Air Force/Space Digest
- Air University Review,
- Analysis of Current Developments in the Soviet Union,
- Armament Progress and Readiness,
- Armed Forces Management,
- AFMA Bulletin,
- Army,
- Army Aviation Magazine,
- Army Finance Journal,
- Atlantic Community Quarterly,
- Asian Survey,
- Atlantic Studies,
- Background,
- Behind the headlines,
- Bulletin of Atomic Scientists,
- Co-existence,
- Common Defense,
- Communist Affairs,
- Deadline Data on World Affairs,

- Defense Management Journal,
- Disarmament and Arms Control,
- Defense Transportation Journal,
- European Community,
- Foreign Affairs,
- Foreign Service Journal,
- Headline Series,
- Industrial Preparadness,
- Infantry,
- Institute for the Study of the USSR Bulletin,
- Information Conciliation,
- International Journal,
- International Organization,
- Journal of Conflict Resolution,
- Journal of International Affairs,
- Judge Advocates Journal,
- Logistics Review and Military Logistics Journal,
- Marine Corps Gazette,
- Military Affairs,
- Military Government Journal,
- Military Law Review,
- Military Police Journal,
- Military Review,
- Military Age,
- National Guardsman,
- Navy-the Magazine of Sea Power,
- NATO Letter,
- ORBIS,
- Officer,
- Ordnance,
- OAS Chronicle,
- The Retired Officer,
- The Review of Defense Supply Ass.,
- Russian Review,
- Sea-lift Fagazine,
- Signal Magazine,
- Studies of the Soviet Union,
- US Naval Institute Proceedings,
- Naval War College Review,
- War/Peace Report,
- Washington Report,
- World Politics,

*Liste 3. Diğer Ülkelerdeki Kuruluşlar**Kuruluş-Ülke :**İlgi Alanı :*

1. Dış Politika Enstitüsü (Ankara)	Üst düzeyde dış politika konuları, çeşitli yönleri ile Türk dış politikası ve ilgili konular, genel güvenlik konuları.
1. Australian Institute of International Affairs (Avustralya)	Uluslararası İlişkiler ve Avustralya dış politikası.
2. Faculty of Military Studies (Avustralya)	Doğu Asya güvenlik problemleri ve askerinin iç düzendeki rolü.
3. Institute of Advanced Studies (Avustralya)	Avustralya savunması ve Avrupa bütünlüğü.
4. Strategic and Defese Studies Center (Avustralya)	Hint ve Pasifik Okyanusu sahalarının stratejik problemleri.
1. Centre de Droit International (Belçika)	Uluslararası politika.
2. Institut Royal Des Relations Internationales (Belçika)	Avusturya güvenliğini ilgilendiren stratejik gelişmeler.
1. IMGLW (Avusturya)	Ekonomik gelişme, silahsızlanma ve ekonomik sosyal sonuçları, uluslararası barış hareketi, dış politikada kamu oyu.
2. International Institute for Peace (Avusturya)	Balkan problemleri, Avrupa güvenliği ve Akdeniz.
1. Institute for International Relations (Bulgaristan)	Kanada savunma politikası ve uluslararası ilişkiler.
1. Canadian Institute of International Affairs (Kanada)	Silahsızlanmanın ekonomik ve sosyal sonuçları, dış politikada kamu oyu, BM barış faaliyetleri, barış.
2. Canadian Peace Research Institute (Kanada)	Güney Asya, Batı Afrika ve Karayib havzasının gelişen ülkelerinin problemleri,
3. Center for Developing Area Studies (Kanada)	Uzay hukuku.
4. Institute of Aair Space Law (Kanada)	Kanada savunma politikası ve silahların rolü.

Kuruluş-Ülke :

5. School of International Affairs (Kanada)
1. Instituto de Estudios Internationeles (Şili)
1. Danish Institute of International Affairs (Danimarka)
2. Dansk Konfliktforsknings-gruppe (Danimarka)
3. Institut for Samtidshistoire for Politik (Danimarka)
4. Institute for Peace and Conflict Research
1. Institute of International Politics and Economics (Çekoslovakya)
2. Ustavpro Mezinaradni Politiku a Ekonomii (Çekoslovakya)
1. Finnish Council of Peace and Conflict Research (Finlandiya)
2. Finnish Institute of International Affairs (Finlandiya)
3. Institute of Political Sciences (Finlandiya)
1. Atlantic Institute (Fransa)
2. Centre d'Etudes de Politique Etrangere (Fransa)
3. Centre d'Etudes des Relations Internationales (Fransa)
4. Institut Francais d'Etudes

İlgi Alanı :

Uluslararası ilişkiler, askeri örgütlenme ve stratejik doktrin.
Çatışma kuramı, diplomasi, silahların kontrolü.
Uluslararası çatışma.

Avrupa sistemleri ve güvenliği.

Ekonomik gelişme, uluslararası barış harekâtı, silahların kontrolünün ekonomik sonuçları.
Tarafsızlık, kamu oyu, dış politika ve silahsızlanma.

Sovyet dış politikası ve İskandinav ülkeleri ve Fin güvenlik politikası.

Finlandiya'nın uluslararası örgütlenme ve işbirliğindeki rolü.

Atlantik ülkeleri sorunları.

Çatışma kuramı, kuvvetler dengesi, diplomasi ve silahsızlanmanın ekonomik ve sosyal sonuçları.

Uluslararası çatışma, ittifakları.
Strategiques (Fransa)

Danimarka savunma ve dış politikaları.

Kuvvetler dengesi, silahlanma, silahlanmayı kontrolün ekonomik sonuçları, dış politikada karar, çatışma ve iş birliği.

Genel harekât stratejileri.

Barış ve çatışma konuları.

Kuruluş-Ülke :

1. Arbeitsgemeinschaft für Friedens und Konfliktforschung (Almanya)
2. B.O.I.S. (Almanya)
3. Deutsches Institute für Zeitgeschichte (Doğu Alman)
4. F.D.G. (Almanya)
5. F.E.S. (Almanya)
6. F.V.D.W. (Almanya)
7. Institut für Politik und Wirtschaft (Almanya)
8. I.P.P.K. (Almanya)
9. Institute for the Study of the USSR (Almanya)
10. M.P.I.E.L.W.T.W. (Almanya)
11. S.W.P. (Almanya)
 1. Bertrand Russel Peace Foundation (England)
 2. Centre for the Analysis (England)
 3. Defense Studies, University of Edinburg (England)
 4. Department of War Studies (England)
 5. Institute of International Strategic Studies (England)

İlgi Alanı :

- Sovyet ve Çin askerî doktrinleri.
- Avrupa güvenliği ve Doğu Batı ilişkileri.
- Çatışma, askerî strateji, silahların kontrolü ve dış politika karar süreci.
- Barış konuları.
- Nükleer harp, yiyecek problemi, uluslararası çatışma.
- Avrupa güvenliği.
- NATO, Avrupa güvenliği konferansı, Alman politikası.
- Sovyetler Birliği.
- Silah sistemleri ve stratejiye etkileri, silahların kontrolü, uluslararası politika ve Avrupa.
- Uluslararası ilişkiler, silahsızlanma ve Alman dış savunma politikaları.
- Barış ve silahsızlanma.
- Çatışma kuram ve çözümü.
- İnsangücü, İngiliz ve Sovyet silahlı kuvvetlerinin örgütlenmeleri.
- Deniz Stratejisi, İngiliz savunma politikası ve Japon savunma politikası.
- Çok yönlü bir ulusal güvenlik araştırma kurumu.